

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики музичного виховання та диригування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА
**(за фаховими кваліфікаціями у початкових спеціалізованих мистецьких
навчальних закладах)**

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)
за першим (бакалаврським) рівнем

Спеціальність 014 Середня освіта
(за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 29 серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Виробнича (педагогічна) практика (за фаховими кваліфікаціями у початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах)
Викладач	Колубасєв О. Л. , кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування.
Контактний телефон викладача	0505759000
E-mail викладача	kolubayev@icloud.com
Формат дисципліни	Очна форма, заочна форма
Обсяг дисципліни	3 кредити – 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Практика студентів є невід’ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців Навчально-наукового інституту мистецтв і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь, формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах професійної ситуації, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, засобами праці в галузі їх майбутньої спеціальності та фаховими кваліфікаціями, визначеними ОП та освітньо-кваліфікаційною характеристикою підготовки фахівців спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво).</p> <p>Виробнича (педагогічна) практика за фаховими кваліфікаціями передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до ОР «бакалавр».</p> <p>Проходження студентами «Виробничої (педагогічної) практики» базується на принципах цілісного підходу до мистецької та музично-педагогічної діяльності та тісно пов’язане з вивченням комплексу дисциплін психолого-педагогічного, фундаментального та професійно-орієнтованого циклу навчального плану, а саме: педагогіка, психологія, хорознавство, хоровий клас, музична психологія, хорове диригування, сольфеджіо, гармонія, аналіз музичної форми, читання хорових партитур, постановка голосу. Дисципліна «Виробнича (педагогічна) практика» за фаховими кваліфікаціями є однією зі спеціальних дисциплін, що визначають кваліфікацію випускника як викладача початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (за видами навчальних дисциплін: фортепіано, струнні інструменти, духові інструменти, ударні інструменти, вокально-хоровий цикл дисциплін, диригування).</p> <p>Виробнича (педагогічна) практика за фаховими кваліфікаціями – одна з основних форм навчального процесу, спрямованих на формування висококваліфікованого спеціаліста. Практика знайомить студентів з майбутньою трудовою діяльністю, дає змогу вивчити головні виробничі етапи, закріпити теоретичні знання, набути навичок викладацької роботи у початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах. Зміст дисципліни полягає у ознайомленні майбутніх фахівців з науково-практичними основами педагогічної діяльності, як одного з важливих напрямків діяльності майбутнього педагога-музиканта, його науковим підґрунтям; систематизації знань, удосконалення практичних навичок набутих в процесі вивчення фахових дисциплін; прищепленні навичок до самостійної роботи з музичною літературою, орієнтації в ній; формуванню широкого художнього музичного світогляду майбутнього педагога-музиканта; виховання вміння самостійно мислити, аналізувати та інтерпретувати музичні твори; навчити студентів складанню та виконанню практичних завдань.</p>	
3. Мета та цілі курсу	

Виробнича (педагогічна) практика за фаховими кваліфікаціями студентів ОР «бакалавр» спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) спрямована на формування професійно-особистісних якостей, необхідних викладачу, узагальнення та систематизацію професійних знань та навичок студентів; розвиток уміння застосовувати набуті знання в умовах реального процесу навчання і виховання молодих музикантів.

Основною **метою** педагогічної (виробничої) практики є підготовка студентів до виконання функцій викладача початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.

Найголовнішими завданнями проходження педагогічної практики вважаються:

1. Забезпечення зв'язку теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань, а відтак – формування у студентів психологічної готовності до роботи в музичній школі.

2. Виховання у студентів стійкого інтересу і любові до професії викладача фахових дисциплін, формування умінь та навичок, що сприяють розвитку у них професійних якостей педагога, потреби в музично-педагогічній освіті.

3. Усвідомлення значущості соціально-психологічних, психологічно-педагогічних, методичних та творчих основ взаємодії педагога й учня.

4. Підготовка студентів до підсумкової державної атестації, збір та апробація матеріалів до написання наукових робіт.

5. Ознайомлення студентів із сучасним станом навчального та виховного процесів у початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, передовим педагогічним досвідом і їх включення до розв'язання навчально-виховних проблем.

Виробнича (педагогічна) практика за фаховими кваліфікаціями (у ДМШ) проходить у VIII семестрі і є творчою, навчальною лабораторією, де студенти вчаться спілкуватися з музикантами-початківцями, працювати з дитячими мистецькими колективами.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті проходження **Виробничої (педагогічної) практики за фаховими кваліфікаціями** у студентів мають бути сформовані такі фахові та загальні **компетентності**:

Загальні компетентності

- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність працювати автономно.
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності музичного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу.
- Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва.
- Здатність володіти знанням базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару.
- Здатність здійснювати виконавську та педагогічну діяльність на базі професійних

<p>знань та навичок гри на музичному інструменті, оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у виконавській та педагогічній діяльності. • Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності. • Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової діяльності викладача спеціального музичного інструменту та викладача з фахових дисциплін. • Здатність оперативно застосовувати знання, вміння та навички у педагогічній роботі в процесі формування естетичних поглядів та художніх смаків. • Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього та виховного процесів в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах (ДМШ). • Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології в процесі виконавської та педагогічної діяльності, володіти методикою викладання фахових дисциплін. • Здатність сприймати новітні концепції в сфері музичного виконавства, музикознавства, методології, музичної педагогіки та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями. 					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
практичні			загальна кількість годин: 90 ; 60 – аудиторна робота		
самостійна робота			30 – самостійна робота.		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
VIII	014.13 Середня Освіта (Музичне мистецтво)	Бакалавр, четвертий рік навчання		нормативний	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Пізнавальна робота спеціаліста					
Організація діяльності в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах. Система роботи ДМШ. Внутрішкільний розпорядок.	Практ., самост.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практ., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	1-ий тиждень

Роль і функції викладача фахових дисциплін початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.	Практ., самоств.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практ., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	1-ий тиждень
Сучасні педагогічні методики та форми навчання у ДМШ. Організація та оптимізація навчального процесу. Передовий педагогічний досвід.	Практ., самоств.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практ., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	1-ий тиждень
Основи сольного інструментального, вокального, вокально-хорового, ансамблевого виконавства. Програмові вимоги та завдання з фахових дисциплін	Практ., самоств.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практ., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	1-ий тиждень
Структура і зміст заняття з фаху Принципи і методи навчання .	Практ., самоств.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практ., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	1-ий тиждень
Змістовий модуль 2. Підготовка студента-практиканта до навчальної та виховної діяльності в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах.					
Специфіка, зміст і структура діяльності викладача фахових дисциплін. Форми роботи над музичними творами.	Практ., самоств.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практ., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	2-ий тиждень
Педагогічний репертуар викладача з фаху. Аналіз репертуарних творів з фаху.	Практ., самоств.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практ., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	2-ий тиждень
Методика роботи над виконавською технікою. (Гами, етюди, вправи,	Практ., самоств.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практ., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	2-ий тиждень

вокальні вправи, гармонічні вправи, розспівки, слухання, сприйняття та аналіз та ін.) Структура домашніх занять та домашніх завдань.		літератури			
Етапи засвоєння музичного твору. Методи засвоєння поліфонічних творів, п'єс та творів великої форми з фаху.	Практ., самост.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практи., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	2-ий тиждень
Аналіз та самоаналіз проведених занять з фаху. Виховна діяльність викладача фахових дисциплін у ДМШ.	Практ., самост.	1-22 з переліку рекомендованої літератури	6 год. практи., 3 год. сам. роботи.	Згідно системи оцінювання курсу	2-ий тиждень
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться викладачами-методистами безпосередньо під час проходження практики.</p> <p>Періодичний контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку практикантів та засвоєння ними програми проходження практики на певному етапі чи виді діяльності.</p> <p>Форма контролю: VIII семестр: екзамен (захист практики під час проведення підсумкової конференції)</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за 100-бальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p>				
Вимоги до звітної документації	<p>Студентам надається тижневий термін після проходження практики для підготовки звітної документації та захисту матеріалів на підсумковій конференції, де обговорюються актуальні організаційно-методичні проблеми початкового музичного навчання та виховання учнів, визначається рівень професійно-педагогічної готовності студентів до діяльності в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, оцінюється навчально-виховна та творча робота кожного студента зокрема.</p> <p>У виступі аналізуються позитивні й негативні сторони, цікаві знахідки передового досвіду педагогічного колективу баз практики, звертається увага на інноваційні методичні розробки занять з фахових дисциплін.</p>				

	<p>Особлива увага звертається на труднощі, що відчували студенти під час підготовки і проведення занять. Це допоможе викладачам-методистам врахувати і винести проблематичні питання на спеціальне опрацювання під час аудиторних (практичних, семінарських) занять та складання навчальних планів, робочих програм.</p> <p style="text-align: center;">Оформлення звітної документації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Щоденник студента-практиканта. 2) Письмовий звіт студента про проходження виробничої практики. 3) Характеристика студента-практиканта від бази практики за підписами директора, викладача фахової дисципліни, завірена печаткою. 4) Плани-конспекти проведених контрольних занять (загалом – 2), за підписами викладача фахових дисциплін та методиста, з оцінюванням. <p>Контрольні заняття презентуються фото та відеорядом, що є додатком до звітної документації.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Підсумкова оцінка за проходження практики повинна враховувати ступінь ефективності проведеної студентом навчально-виховної роботи, участь у роботі бази практики, суспільну активність студента, його ставлення до професії музиканта-педагога, до дітей, якість звітної документації.</p> <p>Якість звітної документації, а також термін її подачі студентом викладачеві-методисту може стати підставою для зниження оцінки, а в окремих випадках – до висновку про невиконання програми виробничої практики та не допуску до участі у підсумковій звітній конференції.</p> <p>Аналіз звітних документів практикантів дозволяє керівникам практики зробити висновки про якість роботи, ступінь підготовленості студентів до майбутньої навчально-виховної роботи в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, ставлення до обраної професії.</p> <p>За наявності переліченої звітної документації, а також на підставі власної оцінки фаховим методистом виставляється загальна оцінка за проходження виробничої практики, яка вноситься до заліково-екзаменаційної відомості й залікової книжки студента.</p> <p>Студент, який не виконав програму виробничої практики з поважних причин (за наявності відповідних підтверджень: довідки про хворобу, пояснювальної записки з аргументованим викладом причин тощо), має право на повторне проходження практики. Керівництво, контроль і місце проходження практики визначається окремим розпорядженням Навчально-наукового інституту мистецтв.</p> <p>Студент, який за другим разом не пройшов практику або отримав негативну оцінку, вважається як такий, що не виконав навчальний план, а відтак – відраховується з контингенту студентів.</p>
<p style="text-align: center;">7. Політика курсу</p> <p>Згідно з вимогами ОП студенти-практиканти повинні оволодіти обсягом теоретичних знань та практичних навиків з предмету:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - базові положення нормативних документів у галузі музично-естетичної освіти; - зміст та структуру базової та профільної програм з фахових дисциплін, а також 	

- відповідних підручників та хрестоматійного забезпечення навчального процесу;
- структуру занять з фахових дисциплін;
- способи і методи діагностики навчальних досягнень учнів;
- особливості організації навчально-виховного процесу в сучасних початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах;
- особливості застосування ТЗН в умовах навчально-виховної діяльності викладачів фахових дисциплін;
- основні форми організації навчальної діяльності учнів;
- особливості роботи викладачів з різними віковими категоріями;
- вікові особливості психологічного та фізичного розвитку учнів;
- зміст програм, підручників та хрестоматій з фахових дисциплін, ознайомитись та при потребі використовувати інші альтернативні сучасні навчальні програми;
- етапи і методичку підготовки до занять;
- схему плану-конспекту заняття з фахових дисциплін;
- основні види діяльності і методичку їхньої організації на заняттях;
- методичку поетапного вивчення музичного твору;
- основні форми організації виховної роботи з учнями.

Вміти:

- застосовувати на практиці основні принципи, методи та прийоми навчання та виховання;
- методично грамотно планувати і провести заняття;
- проводити заняття різних типів;
- використовувати різні форми організації навчально-виховної діяльності учнів;
- вміти застосовувати набуті творчо-виконавські навички у педагогічній діяльності;
- використовувати ТЗН;
- складати календарні та поурочні плани з фахової дисципліни;
- працювати з дитячими мистецькими колективами;
- проводити виховну роботу з учнями і їх батьками;
- розвивати творчі здібності учнів;
- спілкуватися з учнями, їхніми батьками та колегами по роботі;
- використовувати різноманітні методи науково-педагогічного дослідження;
- аналізувати навчально-методичну літературу;
- етично поводитися в колективі;
- аналізувати новітні програми та підручники з фахових дисциплін;
- застосовувати як традиційні, так й інноваційні методи навчання;
- здійснювати аналіз музично-педагогічної діяльності під час спостереження занять колег та самоаналіз власної роботи;
- застосовувати емпіричні методи наукового музично-педагогічного дослідження для збору даних у ході виконання бакалаврської роботи.

Студенту належить щоденно впродовж робочого тижня (6 аудиторних год. на робочому місці та 3 год. самостійної роботи) відвідувати бази проходження практики, старанно готуватися до занять, активно працювати, відповідально відноситися до процесу проходження виробничої практики. Поведінка в аудиторії повинна відповідати правилам поведінки педагогічних працівників у навчальному закладі. Пропущені заняття (за поважних причин) разом із практичними завданнями студент повинен виконати згідно терміну, відповідати відповідному кваліфікаційному рівню, дотримання вимог професійної етики.

8. Рекомендована література

Базова

1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано: учеб. пособ. [для муз. вузов и училищ]. М.: Музыка, 1978. 288 с.

2. Баренбойм Л. А. Музыкальная педагогика и исполнительство. Л.: Музыка, 1974. 287 с.
3. Вопросы музыкального исполнительства и педагогики: сб. ст. ред.-сост. А. В. Малинковская; Гос. муз.-пед. ин-т им. Гнесиных. М.: Музыка, 1976. Вып. 24. 287 с.
4. Вопросы скрипичного исполнительства и педагогики: сб. ст. / сост. С. Сапожников. М.: Музыка, 1968. 147 с.
5. Воробкевич Т. П. Методика викладання гри на фортепіано. Львів: ЛДМА, 2001. 144 с.
6. Гинзбург Л. С. О работе над музыкальным произведением. [4-е изд., доп.]. М.: Музыка, 1981. 143 с.
7. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором. К.: Музична Україна, 1982. 49 с.
8. Готлиб А. Основы ансамблевой техники. М.: Музыка, 1971. 96 с.
9. Григорьев В. Ю. Музыкально-исполнительское искусство: проблемы стиля и интерпретации : сб. науч. тр. М.: МГК, 1989. 158 с.
10. Гуральник Н. П. Розвиток скрипкової школи Східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика: навч.-метод. посібник. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. 144 с.
11. Гуральник Н. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки. К.: Вища школа, 2007. 312 с.
12. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста : навч. посіб. [для вузів]. К.: Муз. Україна, 1997. 240 с.
13. Либерман Е. Я. Работа над фортепианной техникой. М.: Музыка, 1971. 144 с.
14. Мильштейн Я. И. Воспитание пианистического мастерства. Вопросы теории и истории исполнительства. М.: Сов. композитор, 1983. 262 с.
15. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога.[5-е изд.]. М.: Музыка, 1987. 238 с.
16. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами: навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету]; [Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2009. 232 с.
17. Пляченко Т. М. Основы скрипковой педагогике : навчальні матеріали [для студентів музично-педагогічного факультету]. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. 44 с.
18. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. К.: Музична Україна, 1974. Ч. I. 170 с.
19. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. К. : Музична Україна, 1982. Ч. 2. 120 с.
20. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей. М.; Л.: АПН РСФСР, 1947. 335 с.
21. Цыпин Г. М. Методика обучения игре на фортепиано: [учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2119 «Музыка и пение»]. М.: Просвещение, 1984. 176 с.
22. Шрамко О. І. Основний музичний інструмент: алгоритми методики: навчально-методичний посібник для студентів музичних факультетів вищих педагогічних закладів. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2008. 219 с.